

INSTYTUT BADAWCZY LEŚNICTWA

mgr inż. Mateusz Jan Garbacz

Tytuł: Uwarunkowania kształtowania wynagrodzeń pracowników nadleśnictw w aspekcie podatku dochodowego i kosztów gospodarki leśnej (*Conditions of shaping the remunerations of Forest Districts employees with regard to income tax and forestry management costs*)

Rozprawa doktorska wykonana pod kierunkiem:

promotor: dr hab. Janusz Kocel, promotor pomocniczy: dr inż. Emilia Wysocka-Fijorek

Streszczenie

Gospodarka leśna została zdefiniowana w Ustawie o lasach. Przy czym lista działań wchodzących w skład gospodarki leśnej ma charakter zamknięty. Służba Leśna winna zajmować się gospodarką leśną, natomiast pozostali pracownicy jedynie działalnością pomocniczą na rzecz gospodarki leśnej lub inną działalnością. W rzeczywistości jest to bardzo trudne. Pracownicy należący do Służby Leśnej dodatkowo mogą zajmować się działalnością pomocniczą lub inną, natomiast pracownicy nie będący w Służbie Leśnej często wykonują dodatkowo zadania dotyczące gospodarki leśnej. Problemem jest też przyporządkowanie poszczególnych zakresów merytorycznych do pracowników. Jest tak dlatego, że pracownicy w nadleśnictwach w zależności od różnych czynników, np. wielkości jednostki organizacyjnej czy zwyczajowego łączenia ze sobą poszczególnych zakresów merytorycznych, w praktyce posiadają bardzo różne zakresy czynności.

Częste zmiany prawa podatkowego dążące do coraz większego uszczegółowienia przepisów podatkowych oraz coraz większa skrupulatność organów podatkowych połączona z dużymi kompetencjami w zakresie sprawdzania instytucji sugerują dokładne zidentyfikowanie kosztów oraz grup kosztów w nadleśnictwach. W ślad za tym natomiast ich skrupulatną kwalifikację. W związku z tym, jak dotychczas brakuje praktycznych rozwiązań, w szczególności popartych badaniami naukowymi w tym zakresie. Wprowadzenie nowych rozwiązań systemowych bez wątpienia przyczyniłoby się do ujednoczenia kwalifikowania poszczególnych kosztów w nadleśnictwach oraz pozwoliłoby na usprawnienie pracy nadleśnictw.

Stwierdzenie „przychody z gospodarki leśnej w rozumieniu ustawy o lasach” jest stwierdzeniem dość nieprecyzyjnym, ponieważ ustawa o lasach nie definiuje przychodów z gospodarki leśnej. Ustawa o lasach wskazuje jedynie co to jest gospodarka leśna. Nasuwa się więc tu wniosek, że definicji terminu „przychód” należy szukać w ustawie o PDOP a w ustawie o lasach jedynie definicji gospodarki leśnej. Należy oddzielić przychody z gospodarki leśnej od przychodów jedynie związanych z gospodarką leśną. Art. 2 ust. 1 pkt 2 mówi wprost o przychodach z gospodarki leśnej i te są zwolnione z podatku dochodowego od osób prawnych. Nie powinno ulegać wątpliwości, iż wyłączenie spod reżimu ustawy o PDOP przychodów z gospodarki leśnej w rozumieniu ustawy o lasach jest wyłączeniem o charakterze przedmiotowym.

Głównym celem niniejszej pracy jest opracowanie metody ewidencji kosztów osobowych nadleśnictwa pozwalającej na: a) przyporządkowanie kosztów do poszczególnych działalności

w kontekście ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (UoPDOP), b) przyporządkowanie uzasadnionej części kosztów do poszczególnych działów gospodarki leśnej w rozumieniu ustawy o lasach, c) odniesienie uzasadnionej części kosztów osobowych do kosztów wytworzenia produktów nadleśnictwa. Dodatkowym celem niniejszej pracy jest opracowanie propozycji wdrożenia metody ewidencji kosztów osobowych nadleśnictwa do Systemu Informatycznego Lasów Państwowych.

Zakresem pracy objęto: a) dokonanie podziału kosztów osobowych na działalności według działów gospodarki leśnej, b) wyszczególnienie zakresów obowiązków pracowników i kierownictwa nadleśnictwa, c) opracowanie ankiety dotyczącej rocznej struktury czasu pracy pracowników, d) przeprowadzenie badań ankietowych obejmujących pracowników nadleśnictwa na stanowiskach nierobotniczych, za wyjątkiem nadleśniczego, głównego księgowego oraz pracowników straży leśnej, e) przeprowadzenie symulacji polegającej na przeniesieniu kosztów osobowych według wyników badań ankietowych, f) weryfikacja metody ewidencji wynagrodzeń pracowników nadleśnictwa.

W wyniku wyodrębnienia kosztów gospodarki leśnej oraz innych kosztów z kosztów administracyjnych nastąpiły zmiany w strukturze: spadek kosztów administracyjnych o 5 237 369,68 złotych, czyli o 57,17 %; wzrost kosztów działalności podstawowej (gospodarki leśnej) o 5 085 586,92 złotych, czyli o 44,89%; wzrost kosztów działalności ubocznej (gospodarki leśnej) o 60 299,80 złotych, czyli o 64,57 %; wzrost pozostałych grup kosztów o 91 482,96 złotych, czyli o 34,12%.

Poszczególne czynności wykonywane przez pracowników można wycenić a ich wartość przyporządkować do odpowiednich grup kosztów zgodnie z Planem kont Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Udział kosztów osobowych dotyczących gospodarki leśnej w całości kosztów osobowych w ankietowanym nadleśnictwie wzrósł o 26,16%, natomiast udział kosztów działalności podstawowej w strukturze kosztów wzrósł z 54,55% do 79,04%. Struktura kosztów zmienia się więc w widoczny sposób.

Generowanie zakresów obowiązków za pomocą wspólnego narzędzie informatycznego pozwoliło by na ujednoczenie dokumentacji pracowniczej w skali całej organizacji. Jednocześnie mogłoby być narzędziem wspierającym podczas porządkowania organizacji nadleśnictw.

Słowa kluczowe: wynagrodzenia, działalność podstawowa, przychody, koszty

Abstract

Forest management is defined in The Act on Forests and the list of forest management activities is considered to be finalized. The State Forest should deal with forest management, while the remaining employees should only support supplementary activities for forest management or other activities. In reality, this is a difficult task to maintain. This is because employees belonging to the State Forest may also engage in ancillary activities, while employees who are not in the State Forest often perform additional tasks related to forest management. Another problem is the assignment of a range of individual responsibilities to employees. This is because employees in the forest districts in practice have different ranges of activities depending on various factors, such as the size of the organizational unit or the customary merging of individual range of responsibilities.

Frequent changes in tax law towards increased tax regulations, the increasing meticulousness of tax authorities, and the extensive competences in verifying institutions suggest accurate identification of costs and groups of costs in forest districts. This is followed

by their scrupulous qualification. Therefore, there is a lack of practical solutions thus far, in particular solutions supported by scientific research in this field. The introduction of new systematic solutions should contribute to the unification of the eligibility of individual costs in forest districts and would improve the work of forest districts.

In light of tax regulations, the statement „revenues from forest management under the provisions of The Act on Forests” is quiet imprecise, because the Act on Forests does not define revenues from forest management. The Act on Forests merely defines forest management. It is therefore concluded that, the definition of term „revenue” should be sought after within The Corporate Income Tax Act (pl. UoPDOP) and the Act on Forests should be used only for the definition of forest management. Revenues that include those of forest management should be separated from revenues from forest management alone. Article 2 para. 1, point 2 of the Act (UoPDOP) speaks directly about revenues from forest management and these are exempt from corporate income tax. There should be no doubt that the exemption from corporate income tax by forest management revenues within the definition of the Forest Act is an object-related exemption.

The main purpose of this work was to develop a method for recording personnel costs of the forest district enabling: a) assignment of costs to individual activities in the context of the The Corporate Income Tax Act (UoPDOP), b) assignment of a justified portion of the costs to individual branches of forest management according to the Act on Forests, and c) allocation of a justified portion of personnel costs to the production of forest district products. A secondary purpose of this work was to develop a method implementation proposal for recording personnel costs of the forest district to the State Forests Information System.

The range of work includes: a) subdivision of personnel costs by activities according to forest management sector, b) specification of employee responsibilities and management staff of forest district, c) developing a survey on the annual working time structure of employees, d) conducting surveys involving forest directorate employees in non-worker positions, except for District Forest Manager, the Chief Accountant and the Forest Guards, e) conducting a simulation involving the transfer of personnel costs according to the results of surveys, f) verification of the method of recording the remuneration of forest district employees.

Due to the separation of forest management costs and other costs from administrative costs, there were changes in the structure: a decrease in administrative costs by 57.17%; increase in the costs of basic activity (forest management) by 44.89%; an increase in costs of secondary activities (forest management) by 64.57%; an increase in other cost groups by 34.12%.

In this study, a valuation of individual activities performed by the employees of the forest districts was undertaken and their value was assigned to the appropriate cost groups, in accordance with the chart of account of the State Forests National Forest Holding. There was a change in the cost structure of the forest district. The share of personnel costs related to forest management in the total personnel costs in the surveyed forest district increased by 26.16%, while the share of costs of basic activity in the structure of costs increased from 54.55% to 79.04%.

Generating responsibility ranges using a common IT tool would allow the unification of employee records across the entire State Forests economic organization. At the same time, it could become a tool supporting decisions when ordering the organization of forest districts. Therefore, the paper presents a proposal to implement the method of recording personnel costs of the forest district to the State Forests Information System.

Keywords: indirect costs, taxes, Activity-based Costing, remuneration reporting